

VATANDAŞLIK, TÜRK LÜK VE 301.MADDENİN DEĞERLENDİRİLMESİ RAPORU

İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği Diyarbakır Şubesi

10 Ocak 2007, Diyarbakır

Çalışma Ekibi

Av. Nesip YILDIRIM
Av. Ercan EZGİN
Av. Cengiz ANALAY
Av. şerife SÖNMEZ

İnönü Cad. Kahraman İş Merkezi No:4 / 5 Dağ kapı - DİYARBAKIR

ÖZET

MAZLUM-DER (İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği), 28 Ocak 1991 tarihinde avukat, gazeteci, yazar, yayıncı ve iş adamlarından oluşan elli dört kişilik bir grup tarafından kurulmuştur.Genel merkezi Ankara'da olan derneğin Ankara, Adana, Akyazı, Bursa, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Sakarya, Sivas, Rize, Samsun, şanlıurfa, Trabzon ve Van'da şubeleri bulunmaktadır. Devlettten, siyasal parti ve gruplardan bağımsız çalışan bir insan hakları örgütü olan MAZLUMDER, insan haklarını -ayırım gözetmeksizin, tüm insanlık için, çifte standartsız- savunmaya kararlı insanların ortak girişimidir.

Türkiye'de ifade özgürlüğünü sınırlayan maddeler arasında gelen 301.maddenin son olarak Hrant DİNK'in ölümüne dolaylı yönden katkı sunduğu, ifade özgürlüğünü kısıtladığı inancıyla, kamuoyunda ve hükümette maddenin değiştirilmesi yönünde tartışılmaktadır. Geçmişte de birçok kişi ve kesim tarafından bu ve diğer maddelerdeki ihlal dile getirilmişti. Hükümet, AB ülkelerinden emsaller göstermektedir. Bir yanlışın sürekli uygulanması, başka devletlerde de uygulanıyor olması, ona doğru da kıdem kazandırmaz. Ancak değiştirilemeyen bu madde, sadece değiştirilmelidir? Yoksa sorunu tüm yönleriyle mi görmemiz gerekmektedir. Kelimeleri değiştirmekle uğraşmak, bataklığı kurutmamız gereğini, fikir insanlarını veya mağdur kesimlere sıkıntı yaşatılabileceği gerçeğini unutturmamalıdır. Vakit geç olmadan ezberlerimizi, kimin işine yarayacak endişesine kapılmadan, hakkı teslim etme, adil olma yönünden masaya yatırmamız gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Türklük, İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği, 301. madde, ifade özgürlüğü, Vatandaşlık

---

ABD Yüksek Mahkemesi TERMİNELLO/CHICAGO Kararı :

"Düşünce açıklaması, bir huzursuzluk, kurulu düzenin koşullarından hoşnutsuzluk yarattığı, hatta kişileri kızgınlığa sürüklediği zaman, amacına en iyi biçimde hizmet etmiş olur".

AİHM - Thorgeir Thorgeirson/ İzlanda:

"Uzun zamandan bu yana AİHM, "siyasi söylem"'in, genel menfaati ilgilendiren konular da dâhil olmak üzere, 10. madde gereğince üst seviyede bir koruma gerektirdiğini vurgulamaktadır"

AİHM – Surek /Türkiye:

"İfade özgürlüğü demokratik bir toplumun zorunlu temellerinden birini ve toplumun ilerlemesi ve her bireyin öz-güveni için gerekli temel şartlardan birini teşkil etmektedir. 10. Maddenin 2. paragrafı uyarınca, bu kabul gören veya zararsız veya kayıtsızlık içeren "bilgiler" veya "fikirler" için değil, aynı zamanda kırııcı, şok edici veya rahatsız edici olanlar için de geçerlidir. Bunlar, bir "demokratik toplumun" olmazsa olmaz çokseslilik, tolerans ve hoşgörünün gerekleridir. 10. Maddede belirtilen şekilde bu özgürlük, ancak harfiyen uyulması gereken ve ikna edici bir şekilde tespit edilmesi gereken bazı istisnalara tabidir".

AİHM - Casado Coca-İspanya

"AİHM, 10. maddenin, ne güdülen amacın niteliği ne de söz konusu özgürlükten faydalandığı sırada tüzel ya da gerçek kişilerin oynadığı role göre ayırım yapmayarak, "her kişiye" ifade özgürlüğü sağladığını hatırlatmaktadır."

KONU : TÜRKİYE'DE YASAL BAĞLAMDA VATANDAŞLIK TANIMI, TÜRLÜK VE TCK 301.MADDE TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Türkiye'de ifade özgürlüğünü sınırlayan maddeler arasında gelen 301.maddenin son olarak Hrant DİNK'in ölümüne dolaylı yünden katkı sunduğu, ifade özgürlüğünü kısıtladığı inancıyla, kamuoyunda ve hükümette maddenin değiştirilmesi yönünde tartışılmaktadır. Geçmişte de birçok kişi ve kesim tarafından bu ve diğer maddelerdeki ihlal dile getirilmişti. Hükümet, AB ülkelerinden emsaller göstermektedir. Bir yanlısın sürekli uygulanması, başka devletlerde de uygulanıyor olması, ona doğru da kidem kazandırmaz.

Ancak değiştirilemeyen bu madde, sadece değiştirilmelidir? Yoksa sorunu tüm yönleriyle mi görmemiz gerekmektedir. Kelimeleri değiştirmekle uğraşmak, bataklığı kurutmamız gereğini, fikir insanlarını veya mağdur kesimlere sıkıntı yaşatılabileceği gerçeğini unutturmamalı. Vakit geç olmadan ezberlerimizi, kimin işine yarayacak endişesine kapılmadan, hakkı teslim etme, adil olma yönünden masaya yatırmamız gerekmektedir.

İfade özgürlüğü alanında A.B. uyum yasaları ile geçmişe göre elbette olumlu gelişmeler oldu. Birçok soruşturma hakkında ifade özgürlüğü gereğince C.Savcılar tarafından "soruşturmama" kararı alındı. Özgürlük alanı genişledi. Ancak bu durumun yarattığı pozitif atmosfere karşı ceza yasalarında mayın görevi gören maddeler biz buradayız demeye devam emektedir.

I. ANAYASAL VE YASAL DÜZENLEMELERDE EŞİTSİZLİK-VARLIK/YOKLUK-ÜSTÜNLÜK VURGUSU:

1. EŞİTLİK VE VATANDAŞLIK VURGUSU

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir...

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."denilmektedir.(Anayasanın 10. maddesi)

"Irak'ın **milli devlet inşa etme sürecinde**, Irak'ın **kurucu halkı olan Arap, Kürt, Türkmen ve Asuriler** etkili bir rol oynamalı, hiçbir milli gruba **imtiyazlı bir statü verilmemeli** ve tüm milli **gruplara bu sürece eşit statüde katılma** imkanı tanınmalıdır."(TBMM Kararı no:782 Karar Tarihi: 07.10.2003) Farklılıkları tanıma ve eşit muamele görme gereğini, Irak için vurgulanmaktadır.

"Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür."(Anayasanın 66.maddesi) Bu maddedeki "Türk" kelimesi bir ırk vurgusundan çok, bir vatandaşlık bağı olarak gözükmektedir.

Mümtaz'er Türköne yazısında:"Anayasanın 66.maddesi, Türk vatandaşlığını hukuki bir bağ olarak tanımlarken, "Türk" sıfatını etnik kimliğinden soyutlayarak vatandaşlığını tanımlayan hukuki bir kavrama dönüştürüyor...301.madde... "Türk" sıfatı bir ırkı, bir etnik topluluğu hatta bir kültürü ifade eden bir kelime olarak Anayasanın 66.maddesinin yüklediği anlamı taşıyamaz..." demektedir.

Anayasanın 66. maddesinde her ne kadar Vatandaşlık bağı vurgusu yapılmış ise de, aslında etnik bir kimliği"Türk" kimliğini esas kıldığı, öne çıkardığını düşündürecek mevzuata sahibiz. Şöyle ki;

2. VARLIK/YOKLUK-ÜSTÜNLÜK İLE YASAL DÜZENLEMELER

1- 18/10/1982 tarihli 1982 Anayasası, 12 Eylül askeri darbesi sonucunda danışma meclisi tarafından hazırlanmış olup başlangıç kısmında:

"...Ebedi Türk vatan ve milletinin bütünlüğüne ve kutsal Türk Devletinin varlığına karşı..." ifadesi, 1995 yılında çıkarılmış ise de "Hiçbir faaliyetin **Türk milli menfaatlerinin,**

Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerleri... karşısında **korunma göremeyeceği ...**" ifade edilmektedir.

2- "...**Dili Türkçedir**". (Anayasanın 3. maddesi) Bu madde 4.madde uyarınca, değiştirilemez değiştirilmesi teklif dahi edilemez hükmündedir.

3- '**Türkçe'den başka hiçbir dil, eğitim kurumlarında vatandaşlara anadilleri olarak okutulamaz ve öğretilmez**' (Anayasanın 'Eğitim ve Öğretim Hakkı ve Ödevi' başlıklı 42. maddesi) Bu madde ile Türkiye'deki diğer ırkların anadilde eğitim hakkını engellemektedir.

4- "**İlköğretimin amaç ve görevleri**, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, **Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak** için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek..." (Milli Eğitim Temel Kanununun 23.maddesi)

5- "**Türküm, doğruyum... varlığım Türk varlığına armağan olsun**" şeklinde sabahları ilkokuldan başlamak üzere "Andımız" okutulmaktadır.

6- "**Türk Dil Kurumunun amacı; Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarmak,..**"(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu 36.madde)

7- "**Türk Tarih Kurumunun amacı, Türk tarihini ve Türkiye tarihini** ve bunlarla ilgili konuları, **Türklerin medeniyete hizmetlerini**, ilmi yoldan incelemek, araştırmak, tanıtmak,..." (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu 54.madde)

8- "Atatürk Kültür Merkezinin görevleri şunlardır:...**Türk edebiyatının, Türk sanatının, Türk folklorunun, Türk töre ve geleneklerinin tarihini** ve gelişmelerini incelemek, araştırmak, yaymak ve yayımlamak..." (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu 74.madde)

9- "Türkiye'de işlenen suçlar hakkında **Türk kanunları** uygulanır." (TCK md:8)

10- "**Silahlı Kuvvetlerin vazifesi; Türk yurdunu** ve Anayasa ile tayin edilmiş olan Türkiye Cumhuriyetini kollamak ve korumaktır...." (Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu 35.madde)

11- "...Türkiye'de ikamet eden **Türk soylu yabancıların** ihtiyaç duyulan meslek ve sanatları serbestçe yapabilmelerine, ... (Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Meslek Ve Sanatlarını Serbestçe Yapabilmelerine, Kamu, Özel Kuruluş Veya İşyerlerinde Çalıştırılabilmelerine İlişkin Kanunun 1.maddesi)

12- "Türkiye içinde veya dışında **Türk babadan olan ya da Türk anadan doğan** çocuklar doğumlarından başlayarak Türk vatandaşdırlar." (Türk Vatandaşlık Kanunu 1.madde)

13- "...şartlar aranmaksızın yabancılar,..**Türk soyundan** olanlarla, eşleri ve reşit çocukları,... Türk vatandaşlığına alınabilirler."(Türk Vatandaşlığı Kanunu 7.madde)

14- "...Siyasi partiler...**Türk dilinden veya kültüründen başka dil ve kültürleri** korumak, geliştirmek veya yaymak yoluyla Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde azınlıklar yaratarak millet bütünlüğünün bozulması amacını güdemezler ve bu yolda faaliyette bulunamazlar

Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında **Türkçe'den başka dil kullanamazlar**; Türkçe'den başka dillerde yazılmış pankartlar, levhalar, plâklar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler kullanamaz ve dağıtamazlar; bu eylem ve işlemlerin başkaları tarafından da yapılmasına kayıtsız kalamazlar. Ancak, tüzük ve programlarının **kanunla yasaklanmış diller dışındaki** yabancı bir dile çevrilmesi mümkündür." (Siyasi Partiler Kanunu 81.madde) Bu yasada Siyasi partilere dar farklı olma hakkı ve bu farklılığı yayma hakkı tanınmamakta yabancı bir dil olan İngilizce vs. serbest iken Türkiye'de milyonlarca yurttaşın kullandığı **Kürtçe** ve diğer diller ise yasak kapsamında kalmaktadır.

Yasalarda ki mevcut "Türk" kelimeleri, genel olarak yukarıda bildirilen vatandaşlık bağını mı destekliyor, yoksa Türk ırkını dili, tarihi, kültürü, soyu, yurdu, edebiyatı, sanatı, folkloru, töre ve geleneklerini mi destekliyor, yasayla koruyup geliştiriyor mu? Niye sadece araştırılan Türk dili, Türk kültürüdür? Sorusuna verilecek cevap: "Türkler hepimiz adına vatandaşlık bağının nimetlerinden -kendisi olarak- faydalanıyor" mu demeli?

Yasalarla Türk ırkına mensup olmayan; Arap, Kürt, Laz, Çerkez, Gürcü gibi diğer ırklara mensup kişilerinde dili, tarihi, kültürü, soyu, yurdu, edebiyatı, sanatı, folkloru, töre ve gelenekleri yasalarla korunup, destekleniyor mu?

Yoksa, soyut vatandaşlık vurgusuyla; farklılıkları yasa yoluyla yok sayma ve hatta onları da dönüştürmeye çalışan bir yapıyla mı karşı karşıyayız ...

Burada sorulacak soru: bu yapı birleştirici, eşitlikçi bir yapı mıdır, yoksa hak ihlallerine kaynaklık mı etmektedir ?

3. MİLLİYETÇİLİK SÖYLEMİ

Milletin Kültürel ve Siyasi olarak tarifleri yapılmakta, Milliyetçiliğin çeşitleri arasında, Liberal, Muhafazakar, Yayılmacı ve Anti-emperyalist milliyetçi, sosyalist milliyetçi olarak çeşitleri bulunmakta. Bazıları, benim milliyetçilik anlayışım Atatürk milliyetçiliğidir veya benim milliyetçiliğim negatif milliyetçilik değil pozitif milliyetçiliktir, demektedir. Ümmet anlayışına sahip olanlarda : "ırkı...Allah'ın ayetleridir."şekliyle kabul etmekte ancak milliyetçiliğe karşı durmaktadır.

İfade ve örgütlenme özgürlüğü bağlamında kişiler milliyetçi olabilir.Bu konuda çalışmalar da yapabilirler. Ancak bunun farklı etnik köken, din, anlayış sahiplerinin önemli oranda bulunduğu Türkiye'de iktidarı tüm halk adına elinde bulunduran hükümetin, devletin kurum ve kuruluşlarının eliyle tüm vatandaşlara uyulması zorunlu bir kural olarak getirilmesi, insan hakkının ihlali sonucunu doğurmaktadır. Tanımı ve uygulaması ne olursa olsun, diğer kimlikleri yok sayan bir milliyetçilik uygulaması veya algısı ötekiler yönünden sorun oluşturmaya devam edecektir.

Milliyetçiliğin gelişmesinde; Devlet politikası olarak benimsenmesi, eğitim sistemi, tarihsel olarak Irkını üstün görme anlayışı, bu alanda yapılan yayınlar, sivillere yapılan linç girişimini "vatandaş tepki gösterdi" deyip faileri yakalamama şekliyle ödüllendirme, başka bir ırka mensup kişi veya örgütlerin yasadışı eylemleri sonucunda tahrik edilme veya dışlanan/ yok sayılan kimliğini alma çabası, yasal erk tarafından temel hakların ihlal edilmesi, bağımsız veya bölgesel devlet talebi, dini inançların zayıflatılması, hükümet ve siyasi partilerin oy/güç kaygısı, vb. sebepleri sayabiliriz.

4. TÜRK TANIMLARI:

Türkiye Cumhuriyeti Yurttaşını "Türk" olarak tanımlamak, etnisiteye vurgu değil midir? Başlı başına "Türk" vurgusu etnisiteyi çağrıştırmıyor mu? Kendimizi yanıltmayalım.Tevilli ikrarlarımız, ötekileştirildiği ve varlığı inkar edildiği için, bu vurgudan rahatsız olanların gözünden kaçmamaktadır.

"Sen, sen değilsin aslında benim" "sen yoksun" "sen, ben olarak var olabilirsin"

"Türk titre ve kendine gel, Ya sev ya terk et, Ermeni uşakları, Hain, Devlet düşmanı, Türk düşmanı, Kanıma dokunuyor,Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur" ifadelerinin anlamı belli değil midir ?

Yetkili ağızlar Irak'taki Türkmenler için "Soydaşlarımız" ifadesini kullanmakta. Kürt ırkına mensup Kuzey Iraklılar için ise Soydaşımız diyememek ve onları düşman gibi görmek safları netleştirmektedir. Çok değil, yaklaşık 100 yıl önce, aynı devletin yurttaşları olarak yaşayan topluluklar, suni sınırları kutsayarak cepheleşmeleri neyi ifade eder.

Bulgaristan Türk'ü, Yunanistan Türkü, Kıbrıs Türkü, Kafkasya'daki Türk devletleri, Cumhurbaşkanının forundaki Türk devletleri simgeleyen yıldızlar ne anlama geliyor. Türk Vatandaşlık bağını mı yoksa bir ırkı, etnisiteyi mi ifade eder?

Türk etnik sıfatı, diğerlerinin onayı alınmadan zorunlu olarak kabul edilmek zorunda bıraktırıldığı için dar bir gömlektir.

Hrant Dink'te Türk idi, Anayasanın 66.maddesine göre. Ama Türk etnik kimliğine mensup kişilerin kanı hakkındaki vurgusunu ihlal ettiği gerekçesiyle Türk ırkına mensup birilerince öldürüldü.

II. TCK MADDE 301 VE UNSURLARI

MADDE 301. - (1) **Türklüğü, Cumhuriyeti veya Türkiye Büyük Millet Meclisini alenen aşağılayan** kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) **Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini, Devletin yargı organlarını, askeri veya emniyet teşkilatını** alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (3) Türklüğü aşağılamanın yabancı bir ülkede bir Türk vatandaşı tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte bir oranında artırılır. (4) Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.

AŞAĞILAMAK:

1 . Değerinden düşük göstermek. **2** . Küçültücü davranışlarda bulunmak, hor görmek.

ELEŞTİRMEK

Bir düşünceyi, bir eseri, bir yargıyı inceleyerek doğruluk veya yanlışlığını ortaya çıkarmak ve gerçek değerini belirtmek, tenkit etmek.

Madde yer alan Türklük kavramı ise; Türk ulusunu ve ulusunu oluşturan Türkleri ifade etmektedir. Türklerin manevi değerlerinin tümü bu kavram içerisinde düşünülmektedir.

a-) SUÇUN FAİLİ: Bu su. Herhangi bir kimse tarafından işlenebilir. Ancak, 3.fıkraya göre bancı bir ülkede, Türklüğü aşağılamak suçu bir Türk tarafından işlenirse ceza artırılarak verilir.

b-) SUÇUN MADDİ UNSURU: Yukarıda açıklanan kavramların farz edilen manevi kişiliklerine yönelik alenen aşağılamak suçun maddi unsurudur.

CUMHURİYETTEN MAKSAT; Anayasanın 1.ve 2.maddeleri uyarınca Türkiye Cumhuriyetidir. Bu haliyle Cumhuriyet kurum olarak yasa tarafından korunmak istenmiştir.

ADLİYE KAVRAMI; Sadece yargı yetkisini değil, C. Savcılığını da kapsamaktadır. Adliye kavramını sadece genel mahkemeler olarak anlamak doğru değildir. Askeri mahkemeler, Danıştay, Uyuşmazlık mahkemesini de kapsar.

DEVLETİN ASKERİ VE EMNİYET KUVVETLERİ; Silahlı kuvvetler güvenlik güçleridir. Ancak belirli bir birlik ya da rütbesi ne kadar üst derecede bulunursa bulunsun bir komutana yönelen fiil 301 deki suçu oluşturmaz. Ancak, tek başına kara, hava, deniz kuvvetlerine yönelen aşağılama, bu kuvvetler silahlı kuvvetleri temsil ettiğinden madde kapsamında kalabilir.

TBMM'yi kül halinde düşünmek gerekir. Tek tek veya heyet halinde milletvekilleri veya meclis soruşturma komisyonları 301. madde çerçevesinde kalmaz.

Hükümetten Bakanlar kurulu anlaşılmalıdır.

Her ne kadar madde de sayılan kurumları alenen aşağılamak suçu düzenlenmişse de bu kurumların eleştirilebilecekleri, eleştiri dışında kalmayacakları demokratik bir yönetimin doğal sonucudur. Esasen Anayasal sistem eleştiriye olanak sağlamaktadır.

Suçun işlenmesi için alenen işlenmesi gerekir. Aleniyet bir cezalandırılabilme koşuludur. Suç unsuru değildir. Aleniyet suçun herkesin görebileceği tarzda işlenmesidir. İhtilatı fiilinin başkaları tarafından öğrenilmesidir.

c-) SUÇUN MANEVİ UNSURU: Genel kast yanında özel kastın da bulunması gerektiği ileri sürülmektedir. Kast unsurunun belirlenebilmesi için olayın kül halinde değerlendirilmesi ile tespiti ve takdiri gerekir. Aşağılama aleni işlenmelidir. İhtilat aleniyet sayılamaz.

d-)SUÇUN YAPTIRIMI: Maddenin 1.fıkrasında altı aydan üç yıla kadar hapis öngörülürken, ikinci fıkrada altı aydan iki yıla kadar cezası verilir. Yabancı ülkede Türklüğü alenen aşağılanması durumunda ceza üçte bir oranında artırılır.

HAKARET VE SÖVME SUÇU:

"Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ya da yakıştırmalarda bulunmak veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. ..Hakaret suçunun...Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenirse .. İşlenmesi hâlinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz. .." (TCK md:125)

İsnadın ispatı : "İsnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmiş olması hâlinde kişiye ceza verilmez..." (TCK md:127)

Dikkat edilirse, özel kişiler dışında, kamu görevlilerine karşı yapılan hakaret ve sövme fiili ağır bir şekilde cezalandırılmaktadır. İsnadın doğru olması halinde ise ceza verilmemektedir.

III. DEVLETİN, KURUMLARIN MANEVİ ŞAHSİYETİ YASAYLA KORUNMALI MI?

Prof. Dr. Fazıl Hüsnü ERDEM Yeni şafak gazetesinde yayınlanan makalesinde:

"301.madde...ile korunan esas hukuki değer, "devletin manevi varlığı"dır...devletin maddi varlığı yanı sıra birde manevi varlığının mevcut olduğunu..., birey devlet ilişkisinde ontolojik önceliği devlete tanıma, devleti üstün ve kutsal bir varlık olarak görme ve onu bir "araç-değer" olarak değil de "amaç-değer" olarak kabul etme anlamına gelir...meşruluğunu bireylerin iradelerinden ve insan haklarına saygıdan değil de bizatihi kendinden alan böyle bir kabul, "hikmet-i hükümetçi" bir yönetim pratiğine yol açar...301 ve benzeri ceza normları, özleri itibarıyla, mevcut iktidar yapılarının değişmezliğini ve sorgulanamazlığını öngören "devlet aklını" himaye etmeyi amaçlar...bu tür maddeler, kendilerini devlet aklının mücesssem ifadeleri olarak kabul eden "muktedirler"ın egemen pozisyonlarının koruyucu kalkanlarıdır... yapılması gereken şey;devletin değer ve organlarını aşağılamak gibi somut gerçeklikte mağduru olmayan bir suç tipini düzenleyen , eleştiri mahiyetindeki düşünce açıklamalarını dahi cezalandırma potansiyeli taşıyan, resmi söylemle bağdaşmayan siyasi görüşlere hayat hakkı tanımayan, devlete ve onun kurumlarına dokunulmazlık sağlayan, insan haklarını referans alan çağdaş ceza hukuku anlayışıyla bağdaşmayan 301.maddeyi kaldırmak olmalıdır." demektedir.

301.MADDE İLE ...

Bu madde kimi koruyor?

Mağduru, mazlumu mu yoksa; sevabıyla günahıyla gücü, iktidarı mı koruyor.

Hukuka dünya görüşünü karıştırmayan yargı mensupları çoğunluktadır.Ancak tamamının böyle olmadığı kesin.Türklüğü aşağılamanın somut, değişmez ve net ölçüsü nedir? Yoksa yasayı uygulayıcının şahsi dünya görüşü mü kıstas, aldığı resmi ideolojinin kendisine öğrettiği doğruları mı, yoksa evrensel İnsan hakları ölçülerine göre mi insanın yaşamı, ceza tehdidiyle değerlendirilecek.

301, insanları ben ve benden olmayanlar şeklinde değerlendirip, kendinden olmayanları potansiyel düşman olarak görme zihniyetine yol açabilecek negatif bir maddedir. Bu madde ile

sadece aşığlayanları değil, düşüncelerini ifade edenleri, zalim konumuna gelen kişi ve yapılara zalim diyenleri, yargısız infaz yapan katile, katil dediği içinde kişi cezalandırılabilir.

Yasayla Türk ırkına mensup olmayan; Arap, Kürt, Laz, Çerkez, Gürcü gibi diğer ırklara mensup kişiler korunup, destekleniyor mu? Örneğin şu ana kadar Kürt ırkına mensup kişilerin uğradığı hakaret ve aşığlamalardan dolayı (Kıro, hainler, kuyruklu, dağ adamı vs.) veya diğer ırklara mensup kişilerin uğradığı fiillere karşı, kaç kişi hakkında soruşturma açılmış, ceza verilmiştir.

"Bana yapılırsa ceza, sana yapılırsa bana ne" mantığı, asıl ortak yaşama iradesine vurulan en büyük darbelerden biridir.

301. madde yeni Türk Ceza Yasası yürürlüğe girdiği günden beri tartışma konusudur ve AB reformları çerçevesinde yapılan anayasa değişiklikleri, Türk Ceza Yasası'nda özgürlükçü bir anlayışla yapılan düzenlemeleri, yasanın bu tek maddesi gölgelemeye yetmektedir.

İnsan haklarına dayalı, "gerçek" demokrasiyi benimseyen bir hukuk devletinin inşa edilmesi için önemli bir önkoşul sayılan ifade özgürlüğü ile ilgili 5237 sayılı Türk Ceza Yasasında değişmesi gereken tek madde 301. madde değildir. Türk Ceza yasasında ifade hürriyetini kısıtlama potansiyeli olan en az 40 adet madde bulunmaktadır ve bunlar toplumsal yaşamın pek çok farklı veçhesini konu alan geniş bir yelpaze oluşturmaktadır.

Bu noktada Yeni Türk Ceza Kanununda yer alan; "Madde 125 – Hakaret, Madde 126 – Mağdurun Belirlenmesi, Madde 132 – Haberleşmenin Gizliliğini İhlal, Madde 214 – Suç İşlemeye Tahrik, Madde 215 – Suçu ve Suçluyu Övme, Madde 216 – Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik ve Aşığlama, Madde 217 – Kanunlara Uymamaya Tahrik, Madde 218 – Ortak Hüküm, Madde 219 – Görev Sırasında Din Hizmetlerini Kötüye Kullanma, Madde 220 – Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma, Madde 222 – Şapka ve Türk Harfleri, Madde 225 – Hayasızca Hareketler, Madde 226 – Müstehcenlik, Madde 237 – Fiyatları Etkileme, Madde 239 – Ticari Sır, Bankacılık Sırrı veya Müşteri Sırrı Niteliğindeki Bilgi veya Belgelerin Açıklanması, Madde 260 – Kamu Görevinin Terki veya Yapılmaması, Madde 277 – Yargı Görevi Yapmanı Etkileme, Madde 285 – Gizliliğin İhlali, Madde 286 – Ses veya Görüntülerin Kayda Alınması, Madde 288 – Adil Yargılamayı Etkilemeye Teşebbüs, Madde 298 – Hak Kullanımını ve Beslenmeyi Engelleme, Madde 300 – Devletin Egemenlik Alametlerini Aşığlama, Madde 301 – Türklüğü, Cumhuriyeti, Devletin Kurum ve Organlarını Aşığlama, Madde 304 – Devlete Karşı Savaşa Tahrik, Madde 305 – Temel Milli Yararlara Karşı Hareket, Madde 306 – Yabancı Devlet Alehyine Asker Toplama, Madde 313 – Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine Karşı Silahlı İsyân, Madde 318 – Halkı Askerlikten Soğutma, Madde 319 – Askerleri İtaatsizliğe Teşvik, Madde 323 – Savaşta Yalan Haber Yayma, Madde 327 – Devletin Güvenliğine İlişkin Bilgileri Temin Etme, Madde 329 – Devletin Güvenliğine ve Siyasal Yararlarına İlişkin Bilgileri Açıklama, Madde 330 – Gizli Kalması Gereken Bilgileri Açıklama, Madde 334 – Yasaklanan Bilgileri Temin, Madde 336 – Yasaklanan Bilgileri Açıklama, Madde 337 – Yasaklanan Bilgileri Siyasal veya Askeri Casusluk Maksadıyla Açıklama, Madde 339 – Devlet Güvenliği ile İlgili Belgeleri Elinde Bulundurma, Madde 341 – Yabancı Devlet Bayrağına Karşı Hakaret" suçları ile ilgili hükümlerde ifade özgürlüğünü kısıtlayan ve engelleyen ifadelerin tamamen veya kısmen değiştirilmesi, bazı suç tiplerinin ise tamamen ortadan kaldırılması gerekmektedir.

DEVLET ADINA YAPILMIŞ BAZI FİİLLER:

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Türkiye Büyük Millet Meclisi, yargı organları, askeri veya emniyet teşkilatı çalışanların tamamı insan/vatan sevgisiyle davranmış, sadece hukuk içinde kalarak vatandaşlarına mı hizmet etmiştir.İçinde hata yapan ve hatayı bir politikaya dönüştüren kötü uygulayıcılar yok mudur? Bu kötü uygulayıcılar devlet içinde çeteleşerek görevini hakkıyla yerine getiren kamu görevlilerini de karaladığı halde, bu kişiler Devletin en yetkili ağızlarının beyanı, idarecilerin fiili destekleri ile korunup kollanmamış mıdır?

Susurluğu hatırlayalım...Meclis araştırma raporunda: "Abdullah Çatlının adam öldürmekten dolayı yargı kararıyla arandığı esnada, Türkiye içinde rahatça gezdiği, bazı Emniyet amirleri, İçişleri Bakanı'nın tam desteğini aldığı, kendisine yeşil pasaport verildiği, 122 defa yurtdışına çıktığı, can güvenliği tehlikede olan vatandaşın almakta zorlandığı silah ve ruhsatının bir kanun kaçağına verildiği, cezaevinden kaçırıldığı, yurtdışında kanundışı bir şekilde eylemlere

kariştirildiği vs. daha sayabileceğimiz birçok Őeyi yaptığı halde bir emniyet amiri ve milletvekili ile aracının kaza yapması sonucu ortaya çıkabilmiştir.

Dođu ve gúneydođu Anadolu bölgesinde yasadışı silahlı örgütün yaptığı adam öldürme, bombalama ve diğer hak ihlalleri sonucu oluşturulan mağduriyetlerin bir benzerini, kanuna bizzat uymayarak gerçekteşiren bir kısım JİTEM elemanı ve diğer paramiliter güçler hakkında bir çok fiil belirtilmektedir.

Sonuçta iyi niyetli ve kendisini kanunla bağlayan ve onu ihlal etmeyen kamu görevlilerinin de adını karalayan tüm kötü fiiller, bizzat devlet gücünü elinde bulunduranlar tarafından engellenmediği/ engellenemediği sürece Devletin kurumları tartışılmaya devam edilecektir.

Hatayı, suç fiilini, devlet adına veya devlet için yapan mı sadece suçludur? Buna göz yuman amir, yetkiyi veren, mubah gören, bizim çocuklar diyenleri, devlet içindeki yetki ve kurumlarından bağımsız olarak düşünebilir miyiz?

Özellikle isnadın doğruluğu veya mağduriyet oluşturduğu durumlarda yapılacak eleştiri, beraberinde aşağılamayı getirebilir.

301 HAKKINDAKİ SON CEZA KARARLARI:

HRANT DİNK: (Agos gazetesi yazı işleri müdürü, yazar)

Hrant DİNK, Agos gazetesindeki makalelerinde: "**Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur**" ifadesi nedeniyle İstanbul ili şişli 2.Asliye Ceza Mahkemesinin 07.10.2005 tarih, Esas:184 – K:1082 sayılı ilamıyla: "Türklüğu basın yoluyla tahkir ve tezyif etmek" suçundan cezalandırılmıştır. Kendisine 765 sayılı TCY'nın 159/1(yeni yasada 301.madde) ve 647 sayılı Yasanın 6. maddeleri uyarınca 6 ay hapis cezası verilmiş ve cezası ertelenmiştir. Karar Yargıtay 9. Ceza Dairesi 01.05.2006 gün ve 711–2497 sayı kararı ile suçun oluştuğu ancak diğer hususlar nedeniyle karar oyçokluğuyla bozulmuştur.

Yargıtay C.Başsavcılığı suçun oluşmadığını belirterek karara itiraz etmiştir. İtirazda: "...saniğın yazısında küçültme unsuruyla kullandığı ileri sürülen "zehirli kan" Türklere ait kan değildir. Saniğa göre Ermeni kimliğini zehirleyen, Ermenilerin Türklere olan bakış açılarını, kimliklerinin bir parçası haline getirmiş olmalarıdır. Ermeni kimliği yönünden hatalı çıkış noktasını ve zehiri oluşturan bu Türk saplantısı terk edilip, bunun yerinin Ermenistan'la kurulacak bağla dolacak temiz kanla doldurulması durumunda, daha sağlıklı bir kimliğin ortaya çıkacağı belirtilmektedir...

Bu nedenlerle, sanık Türk sözcüğu ile Türkleri hedef almayıp Ermeniler/Ermeni kökenlilerdeki ve onların kanına işleyen hatalı, zehirli anlayışı kastetmektedir. Bu nedenle davaya konu sözler "Türkleri aşağılayıcı, küçültücü ve/veya sövgü içerikli" olmadığı gibi Türklüğe kin, nefret ve düşmanlık çağırısı da içermemektedir... Saniğın "eleştiri sınırları" içinde de kalan, hatta mensubu olduğu cemaat/Diaspora yönünden "özeleştiri" niteliği taşıyan sözlerinde atılı suçun maddi ve manevı unsurları oluşmamıştır..." demiştir.

Dosyada bilirkişi raporlarında da suçun oluşmadığı tespiti yapılmıştı. Ayrıca Dink'in yazılarında **Ermeni kimliğinin 'Türk'ten kurtuluşunun yolu, 'Türk'le uğraşmamaktır...** beyanı ve kimlikteki bir saplantının mecazi anlamda ki ifadesi anlaşılacak istenmeden ceza verilmiştir.

İBRAHİM GÜÇLÜ: (Kapatılan KÜRD-DER Sözcüsü- Avukat –Yazar)

İbrahim GÜÇLÜ Diyarbakır Kürt Derneği KÜRD-DER Sözcüsü olarak 02. 08. 2005 tarihinde "Özalp'ta 33 Kürd Köylüsünün başta General Mustafa Muğlalı tarafından öldürülmesi ve sonrasındaki gelişmeler" hakkında yaptığı basın açıklamasında: "...**Türk devleti sadece Kürt yurtseverlerini değil, tüm Kürt milletinin düşmanı olduğunu ortaya koymuştur... Özalp köylüleri çoktan Kürdistan şehitleri saflarına katıldılar... Özalp olayı sömürgeci Türk devletinin bütün Kürtleri düşman kabul etmesinin bir göstergesidir.**" Şeklindeki ifadesi nedeniyle Diyarbakır 5. Asliye ceza mahkemesinde 24.01.2007 tarihinde , "**Türklüğü ve Türkiye Cumhuriyeti'ne alenen aşağılamak**" suçuyla ceza vermiştir.Kararda: "... 5237 sayılı TCK'nun 301/1. maddesi uyarınca sanığın güttüğü amaç kastının yoğunluğu dikkate alınarak, takdiren ve teşdiden **1 yıl 6 ay hapis cezası** ile cezalandırılmasına; sanığın kişiliği, **pişmanlık halinin gözlemlenmemiş oluşu**, kastının yoğunluğu dikkate alınarak verilen cezanın ertelenmesi halinde bir daha suç işlemekten çekineceği yönünde kanaate varılmadığından TCK'nun 51. maddesi uyarınca verilen **cezanın ertelenmesine takdiren yer olmadığına...**" karar verilmiştir. Güçlü'ye cezanın alt sınırı olan 6 aydan değil, üst sınırlarından ceza verilmiş ve ceza ertelenmediği için hapis yolu gösterilmiştir. Karar temyiz edilmiş ve dosya Yargıtay da incelenecektir.

İbrahim Güçlü etkinlik amacını: "...Özalp'ta 33 Kürd Köylüsünün General Mustafa Muğlalı ve arkadaşları tarafından katledilmesini protesto etmek, ölen köylüleri anmak, 12 Eylül askeri rejimi tarafından General Muğlalı'nın itibarının yeniden iade edilmesinin Kürdlere ve katledilen köylülerin ailelerine bir zulüm ve hakaret olduğunu dile getirmek" amacıyla yaptığını ifade etmektedir.

Basın açıklamasında:

"Özalp Olayına karşı sivil ve asker bürokratların tutumu, sürdürülen siyaset; bir bürokrat grubun siyaseti, **bir grup devlet sorumlusunun yanlışlarının sonucu değildi, genel bir devlet siyasetiydi.**

"...**Özalp Olayı ve sonrası olaylar**, T.C Devletinin sadece Kürt yurtseverlerinin değil, tüm Kürt Milletinin düşmanı olduğunu ortaya koymuştur. **Bu siyaset, Türk Milletinin de gelişmesinin önünde bir engeldir.** Devletin bu siyasetinin ve özellikle de devletin değişmesi gerekir. Bu değişim, federal demokratik bir sistemle olabilir..." Demıştır. Savunmasında da:

"...T.C Devleti, Kürt ulusal hareketlerini, siyasi kadrolarını, yurtseverlerini değil, tüm Kürt milletini potansiyel düşman kabul etti. Kendi politikasını, uygulama ve projelerini bu anlayış üzerine oturttu. Bu nedenle, Kürtlerin dil, kültür, diğer siyasi ve sosyal haklar için dile getirdiği tüm sivil, barışçıl ve demokratik hareketleri şiddetle bastırdı. Kürtlerin derneklerinin kuruluşuna müsaade etmedi...**T.C Devleti hakkındaki bu tespitler, sosyolojik, siyasi ve tarihi tespitlerdir...**" demıştır.

Yargılama esnasında dosyanın bilirkişiye gönderilmesi talebi kabul edilmemiştir. Güçlü, şiddete karşı olduğunu demokratik yöntemlerle mücadele gereğini vurgulamıştır. Ayrıca "Dünyada hiçbir ırkı eleştirmedim gibi Türklüğü aşağılamayı düşünmem mümkün değildir.**Ben Türklüğü değil, iktidarları yönetenleri eleştirdim.**" Demıştır.

Basın açıklamasında geçen olay;

30 Temmuz 1943 günü Van'ın Özalp ilçesinde İran sınırında 32 vatandaşın öldürülmesi olayı hakkında TBMM'sinde meclis soruşturması açılmış olup, Komisyon 30 Nisan 1958 tarihli kararında: **Mustafa Muğlalı'nın emriyle 32 vatandaşın öldürüldüğünü tespit etmiştir.** 3. Ordu Müfettişi Orgeneral Mustafa Muğlalı, Askeri Mahkeme'de yargılanarak **20 yıl ağır**

hapis cezasına mahkûm olur. Cezası Askeri Yargıtay tarafından onaylanan Org. Muğlalı, 1950 yılında çıkan **Genel Af Yasası'ndan yararlanarak** cezaevinden çıkar.Katliam yaptığı ve katil olduğu mahkeme kararıyla kesinleşmiş bu zatın heykelinin, Genel Kurmay bahçesindeki "kahraman komutanlar" galerisinde bulunduğu ifade edilmektedir.

Mustafa **Muğlalı'nın, 1997 yılında Genel Kurmay Başkanlığı tarafından itibarının iade edilmesi ve Özalp Jandarma Sınır Tabur Komutanlığı kışlasına, köylülerinin katili olduğu mahkeme kararıyla saptanmış bu generalin adı verilmiş olmasına** yönelik basın organlarında beyanlar mevcuttur.

Sonuç olarak, İbrahim Güçlü 1943 yılında öldürülen insanlar ve sonrasında resmi yetkililerin olayın mahkeme kararıyla suçlu bulunan failini sahiplenmesini, korumasını; " Bu siyaset, Türk Milletinin de gelişmesinin önünde bir engeldir...bir grup devlet sorumlusunun yanlışlarının sonucu değildi, genel bir devlet siyasetiydi" diyerek ağır bir dille ifade etmiştir. Yukarıdaki beyanlara katılmayabiliriz. Hatta beyanları aşağılama, atfı cürüm olarak ta algılayabiliriz. Ancak bu algılarımız, bir dönem gerçekleştirilen katliamı ağır bir dille eleştirme hakkını ortadan kaldırmamalı...

Diğer 301 davaları :

- Adana 5. Asliye Ceza Mahkemesi, radyocu Sabri Ejder Öziç'i, Irak'a asker gönderme tezkeresini eleştiren sözlerinden dolayı 301. maddeden altı ay hapse mahkûm edilmiştir.
- Almanya'da yapılan 'Kadın Hakları: İnsan Hakları mıdır?' panelinde 'TSK'nın manevi şahsiyetine hakaret ettiği' gerekçesiyle yargılanan İHD İstanbul Şubesi Başkanı Eren Keskin, 301. madde uyarınca 10ay hapse mahkûm edilmiştir.
- Eğitim-Sen Tunceli Şube• Başkanı Hanefi Bekmezci, bir taksicinin ölümüyle ilgili açıklamasında 'askeri kuvvetleri alenen aşağıladığı' gerekçesiyle altı ay hapse mahkûm olmuştur.
- Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi, 'Ararat'taki Esir Generalden Kan Çiçekleri' adlı kitabı nedeniyle yazar Mustafa Balbay'ı 301. maddeden 10 ay hapse mahkûm edilmiştir.
- Yeni Dünya İçin Çağrı ve Güney adlı dergilerin sahibi ve sorumlu müdürü Aziz Özer, 301. maddeden yargılandığı üç davanın ikisinde altışar ay hapis, birinde de 720 YTL para cezası almış, yine Yeni Dünya İçin Çağrı adlı dergiye Ermeni sorunuyla ilgili yazı gönderen Erkan Akay, 301. maddeden bir yıl hapis cezasına çarptırılmıştır
- Zülküf Kışanak, Güneydoğu'da boşaltılan ve yakılan köyleri anlatan kitabından dolayı 301. maddeden beş ay hapis cezasına çarptırılmıştır

SONUÇ OLARAK;

1- 301.madde; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından sadece Türk etnisitesine mensup olanlarını korumakta, Türk etnisitesi dışındaki; Arap, Kürt, Laz, Çerkez, Gürcü gibi diğerlerini ise korumamakla açıkça bir bölücülüğe, ayrımcılığa ve eşitsizliğe de sebebiyet vermektedir.

2- Bir Türkü, Cumhurbaşkanı, başbakanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerini, yargı organları çalışanlarını, askeri veya emniyet teşkilatı çalışanlarına karşı hakaret ve sövme halinde kişi TCK 125.maddeye göre ağır bir ceza verilebilmektedir.

301.maddede somut mağduru olmayan Devlet ve kurumlarını, araç olmaktan çıkarıp, amaç haline getirerek, kutsallığı ihlal edilmemesi gereken bir yapıya dönüştürdüğü için, başta 301.madde olmak üzere ifade özgürlüğünü düzenleyen maddeler kaldırılmalıdır.

3- Temel hak ve özgürlüklerde "mutabakat", "uzlaşma" aranmasının doğru olmadığını,

- 4- İfade özgürlüğünü; çoğulculuk, hoşgörü ve açık görüşlülük için olmazsa olmaz bir insan hakkı olduğunu hatırlatarak, özgürlüğün standardı:
- "ifade özgürlüğü, sadece hoş giden ya da insanları incitmeyen veya önemsemeyen "bilgi" ve "düşünceler" için değil, aynı zamanda Devleti veya toplumun herhangi bir kesimini inciten, şok eden veya rahatsız eden bilgi ve düşünceler için de geçerli olduğu,
- İfade de şiddet kullanımına, silahlı kuvvetlere direnişe veya başkaldırmaya tahrik olarak görülemeyecek açıklamaların özgürlük kapsamında değerlendirilmesi gerektiği,
- Siyasi konuşmalar ve genel çıkar sorunları alanındaki ifade özgürlüğünün daraltılması için bir yer bırakılmaması özgürlüğün daha geniş yorumlanması gerektiğini hatırlatırız.
- 5- İfade özgürlüğünü sınırlandırabilecek diğer maddelerinde yukarıdaki ifadelere göre yorumlanmasını,
- 6- Vatandaşlık bağı vurgusu olarak "Türk" kelimesinin ve yasalardaki Türk vurgularının birleştirici, kapsayıcı olmadığı, yasal düzenlemelerin vatandaşları içinde "Ötekileştirme" ye gitmeden yeniden düzenlenmesi gerektiğini,
- 7- Farklılıkların tanınması, bir etnisiteye üstünlük veya ekstra koruyuculuk tanınmaması her kişi ve kesime eşit muamele edilmesinin, toplumsal iç barışımızın birleştirici dinamiği olacağını ifade ederiz.

MAZLUMDER DİYARBAKIR ŞUBESİ